

Innspill til vurdering av mediestøtteordningene

1. Innledning

Norsk Journalistlag (NJ) er både en fagforening for redaksjonelle medarbeidere i redaktørstyrte medier, frilansere, samt studenter som utdanner seg til journalistyrket. Vi arbeider for å ivareta medlemmenes journalistfaglige interesser, og verner om den redaksjonelle uavhengigheten og ytringsfriheten. NJ har i dag i rundt 8700 medlemmer.

NJ viser til pressemelding fra Medietilsynet publisert 13. mai, der bransjeaktører og andre interessenter inviteres til å komme med innspill i forbindelse med at tilsynet skal gjennomgå de ulike ordningene for direkte mediestøtte. Vi takker for muligheten og den utsatte høringsfristen, og gir i det følgende våre innspill knyttet til eksisterende støtteordninger, samt behovet for nye ordninger. Vi vil særlig fremheve behovet for økt innovasjonsstøtte til tiltak rettet mot unge, samt behovet for en egen støtteordning for lokalradio.

Vi har fra starten støttet mediestøttelovens formål: å fremme redaktørstyrt journalistikk, sikre et mangfold av medier og forutsigbare økonomiske rammebetingelser. Loven har gitt et bedre formelt rammeverk og mer uavhengig forvaltning, men har ikke i tilstrekkelig grad forbedret de reelle vilkårene for journalistikken som demokratisk infrastruktur.

Evalueringen og arbeidet med nye styringssignaler for mediepolitikken 2027–2030 skjer i en tid med sterkt behov for robuste og velfungerende ordninger. Støtteordningene må styrke redaksjonell uavhengighet, motvirke sentralisering og bidra til økt demokratisk beredskap.

2. Rettighetsbaserte regler må inn i mediestøtteloven

NJ mener det er på høy tid å sikre større forutsigbarhet og funksjonalitet i mediestøtteloven ved å innføre rettighetsbaserte regler. Dagens praksis, der nye aktører må konkurrere om et gitt rammebeløp på bekostning av eksisterende mottakere, skaper et nullsum-spill som svekker lovens formål.

Dette er i strid med intensjonene i lovens §§ 1 og 5, som vektlegger forutsigbare økonomiske rammer og et mangfold av redaktørstyrte journalistiske medier. Når støtten ikke fordeles etter etterprøvbare kriterier, men justeres ut fra fordelingspolitiske hensyn fra år til år, undergraves både driftsgrunnlag og tilbud.

Mangelen på klare kriterier virker også hemmende på utviklingsviljen. Medier som vurderer satsinger i nye geografiske områder, nye format eller teknologiske løsninger, risikerer å tape støtte snarere enn å styrke sin posisjon. Dette virker mot sin hensikt.

Støtteordningene bør derfor utformes slik at aktører som oppfyller objektive og etterprøvbare kriterier, har rettskrav på tilskudd. Staten bør i loven forpliktes til å tilpasse støttenivået proporsjonalt med antall støtteberettigede aktører.

3. Produksjonstilskuddet må styrkes og målrettes

Produksjonstilskuddet må fortsatt være den viktigste direkte støtteordningen for nyhets- og aktualitetsjournalistikk, og bør styrkes økonomisk. Tildelingen bør skje tidlig på året for å sikre forutsigbar drift.

Produksjonstilskuddet er avgjørende for å opprettholde mediemangfoldet i hele landet, særlig for små og mellomstore redaksjoner som driver journalistikk i lokalsamfunn. Uten et robust og rettferdig produksjonstilskudd risikerer vi en svekkelse av den demokratiske infrastrukturen, der viktige saker ikke blir belyst og makt ikke utfordret. En styrking av tilskuddet vil derfor ikke bare bidra til økonomisk bærekraft i mediene, men også sikre borgernes rett til informasjon. Vi viser her til høringsinnspillet fra Landslaget for lokalaviser.

4. Innovasjons- og utviklingstilskudd øremerket prosjekter rettet mot unge

NJ foreslår at innovasjons- og utviklingstilskuddet økes med 10 mill. kroner, og at økningen øremerkes prosjekter rettet mot unge.

Vi ser med bekymring på at andelen som ikke daglig oppsøker redaktørstyrte nyhetsmedier eller får med seg nyheter på tradisjonelle plattformer øker, samtidig som tilliten til journalistiske medier synker. Medietilsynets siste rapport i Mediemangfoldsregnskapet 2025 [Mediemangfold i eit brukerperspektiv](#) viser at andelen i befolkningen som ikke bruker tradisjonelle nyhetsplattformer, økte fra 18 prosent i 2022 til 27 prosent i 2024, og at økningen særlig gjelder de under 24 år. [Medieundersøkelsen 2025](#), som er laget av Respons Analyse på oppdrag av Nordiske mediedager, viser at hver femte ungdom har ingen eller lav tillit til mediene. Andelen er særlig høy blant unge menn, hele 28 prosent av menn mellom 16 og 24 år, uttrykker at de har ingen eller lav tillit til informasjon fra redaktørstyrte medier.

Mediene har selv ansvar for å lage troverdig innhold tilpasset unge, og det gjøres allerede mye godt arbeid i dag. Det er flere spennende prosjekter på gang, som for eksempel FVN Ung og Aftenposten skole, som forhåpentligvis vil bygge både kunnskap og troverdighet til redaktørstyrte medier og på sikt føre til at flere bruker redaktørstyrte medier. Med synkende annonseinntekter er mediene i stadig større grad avhengig av både abonnementsinntekter og treffsikre støtteordninger. Mange små, lokale nyhetsmedier, som er en prioritert type medier i denne støtteordningen, har ikke alene ressurser til særskilte satsinger mot unge målgrupper.

Dersom mediene ikke lykkes med å få flere unge til å bruke redaktørstyrte journalistiske medier, er det en trussel mot vårt demokrati og evnen til å opprettholde den sivile motstandskraften vi har i befolkningen i dag. Medienes grunnleggende rolle i et demokrati er understreket av blant andre Ytringsfrihetskommisjonen og Totalberedskapskommisjonen. I Norges første nasjonale sikkerhetsstrategi, som ble lagt frem 8. mai 2025, la regjeringen frem tre strategiske hovedprioriteringer, og en av de er å gjøre samfunnet mer motstandsdyktig. Dette tiltaket vil kunne bidra til det.

En økning av innovasjons- og utviklingstilskuddet vil også gi verdifull kunnskap om hva som fungerer for å nå unge, kunnskap som *kan* være overførbart også til andre grupper som er underrepresentert i den offentlige samtalen, som for eksempel flerkulturelle og personer med funksjonsnedsettelser.

Vi mener behovet for tiltak er så vidt prekært, særlig sett i lys av dagens sikkerhetspolitiske situasjon, og at dette må komme på plass før de nye fireårige styringssignalene i 2027.

Vi viser i den forbindelse til vårt innspill til statsbudsjettet for 2026, vårt innspill til revidert nasjonalbudsjett for 2025 og til vedlagte støttebrev fra Utdanningsforbundet og KS.

5. Tilskuddsordningene må ses i sammenheng med mediepolitikken samlede virkemidler

De direkte tilskuddene må ses i sammenheng med hele det mediepolitiske virkemiddelapparatet: momsfritak, distribusjon, medieansvar, tilgang til informasjon, redaksjonell uavhengighet og teknologi- og plattformnøytralitet. Vi viser til Norsk Redaktørforenings liste over eksempler på ordninger som gjør dagens journalistikk vanskelig og ressurskrevende. NJ mener at nullmoms må gjelde all journalistikk, uansett plattform.

Forutsigbar distribusjon er også avgjørende. Mediene må kunne nå publikum effektivt, uavhengig av kommersielle aktørers prioriteringer. Norge må også sikre rask og riktig implementering av relevant EU-lovgivning, på en måte som styrker journalistiske medier og ytringsfriheten.

Skattepolitikken må også inngå i mediepolitikken. At selskaper som Alphabet og Meta ikke bidrar rettferdig, svekker norske mediers konkurransevilkår og undergraver nasjonal politikk. Rettferdig beskatning av globale aktører bør derfor prioriteres.

6. Sikre tilgang til journalistikk for alle

Mediestøtten må sikre at alle grupper i samfunnet har tilgang til redaktørstyrt journalistikk. I en tid der stadig flere medier blir heldigitale, er det viktig å huske at mange eldre fortsatt er avhengige av papiraviser for å få lokal og samfunnsrelevant informasjon. Derfor må papiraviser fortsatt kunne omfattes av direkte støtte, der det er nødvendig for å sikre demokratisk deltakelse.

I tillegg bør det vurderes om dagens ordninger treffer personer med funksjonsnedsettelse og fremmedspråklige godt nok. Det kan være behov for egne ordninger, eksempelvis for tegnspråklige medier eller medier på minoritetsspråk.

Støtten må ta høyde for brukernes behov og de særlige produksjonskostnadene. Redaksjoner som prioriterer disse gruppene, bør møtes med en politikk som anerkjenner og støtter deres samfunnsoppdrag.

7. Bedre rammevilkår for uavhengig TV-produksjon

Den uavhengige TV-produksjonsbransjen spiller en sentral rolle for ytringsfrihet, mangfold og formidling av norsk virkelighet, men preges av prosjektøkonomi og midlertidighet. For å sikre kvalitetsinnhold og langsiktighet bør det vurderes flerårige støtteforpliktelser for selskaper som produserer innhold med samfunnsmessig betydning – fra dokumentarer og undersøkende journalistikk til forbrukerjournalistikk og formater som bygger fellesskap og forståelse i samfunnet.

Offentlig støtte til slike produksjoner handler ikke bare om kultur, men om ytringsfrihet. NJ ber om at dette utredes som del av evalueringen av mediestøtteordningene.

8. Mediestøtten må ta høyde for teknologigigantenes dominans

Store deler av annonsemarkedet, inkludert offentlige midler, kanaliseres til globale aktører som ikke bidrar til norsk mediemangfold. Det mangler i dag oversikt over hvordan offentlige annonsekroner fordeles.

NJ foreslår en snarlig kartlegging av hvor mye annonseinntekter som går til hhv. teknologigiganter og norske redaktørstyrte medier. Deretter bør det vurderes virkemidler som sikrer at flere offentlige annonsekroner tilfaller norske redaksjoner. Offentlig annonsering bør utredes som et aktivt mediepolitisk virkemiddel.

9. Kompetanse for å møte teknologiske endringer

Den teknologiske utviklingen, ikke minst innen kunstig intelligens (KI), endrer medienes arbeidsvilkår raskt. For å sikre en profesjonell, kritisk og etisk presse trengs det økt og målrettet kompetansestøtte.

Bransjen har et hovedansvar i dette arbeidet, men Norsk Journalistlag mener at ansvaret også må deles med det offentlige. Kompetansestøtte må være en integrert del av mediepolitikken på linje med produksjonsstøtte og innovasjonsmidler. Vi viser i denne forbindelse til NOU 2025: 1 Felles ansvar, felles gevinst – Partssamarbeid for kompetanseutvikling i arbeidslivet, der økonomiske støtteordninger for å fremme kompetanseutvikling er en av hovedanbefalingene. Særlig vil vi trekke frem Institutt for journalistikk (IJ), som tilbyr opplæring i KI, datasikkerhet og teknologiforståelse, samt Senter for undersøkende journalistikk (SUJO), som gir redaksjoner metodisk støtte til avansert gravejournalistikk. Vi viser til deres høringsinnspill for ytterligere argumentasjon, og støtter disse.

10. Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier

Lokalradioene har en viktig demokratisk funksjon og er et viktig bidrag til mediemangfoldet, med sine over 150 redaktørstyrte aktører og nær 300 000 daglige lyttere. Undersøkelser fra Kantar viser at en betydelig andel av lokalradiolytterne ikke benytter andre nyhetskilder. Det understreker betydningen lokalradio har for det norske mediemangfoldet og lokaldemokratiet. Lokalradio er et viktig gratis alternativ til lokalavisen, for grupper med manglende vilje eller evne til å betale for redaktørstyrt innhold.

Lokalradioenes lønnsomhet er dramatisk forverret de siste årene, og samlet sett går bransjen med et betydelig driftsunderskudd. De store techgigantene utfordrer også norske lokalradioer og overgangen fra FM til DAB har økt kostnadsnivået betraktelig, uten at dagens tilskuddsordninger har vært tilstrekkelig dimensjonert for dette. Vi støtter derfor forslaget fra Norsk lokalradioforbund (NLR) om å opprette en egen redaksjonell støtteordning for lokalradio, med en årlig ramme på minimum 20 millioner kroner. Vi viser til høringssvaret fra Norsk Lokalradioforbund for mer utfyllende kommentarer.

Når det gjelder tilskudd til lokale kringkastere, viser vi til argumentasjonen fra Mediebedriftenes Landsforening (MBL).

Vennlig hilsen,

Dag Idar Tryggestad
leder

Ina Lindahl Nyrud
advokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.

Vedlegg: Støttebrev fra Utdanningsforbundet og KS av 21.01.2025